

13-Amerikan Yabancı Hizmet Enstitüsü tarafından hazırlanmış Türkçe öğretimi seti ve kültürel söz varlığı üzerine¹

Nazmi ALAN²

Oğuz KISA³

APA: Alan, N. & Kısa, O. (2022). Amerikan Yabancı Hizmet Enstitüsü tarafından hazırlanmış Türkçe öğretimi seti ve kültürel söz varlığı üzerine. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 230-241. DOI: 10.29000/rumelide.1073896.

Öz

Dil, kültürün önemli bir unsurudur. Bir dildeki söz varlığı o toplumun kültürel özelliklerini içinde barındırır. Dolayısıyla bir dilin öğrenilmesi demek kısmen kültürünün de öğrenilmesi anlamına gelebilmektedir. Toplumlar arasında hem sosyal hem de siyasi ilişkilerin kurulabilmesi için dil öğretimi konusunda birçok çalışma yapılmış ve yapılmaktadır. Bazı çalışmaların, dil öğrenecek kitlenin ihtiyaçları doğrultusunda yani özel amaçlarla hazırlandığı görülmektedir. Özellikle, hedef kitlenin gereksinimleri göz önünde bulundurularak, ihtiyaca göre sözcükler ve metinler seçilmektedir. Bu çalışmalardan birisi de Amerika'daki Yabancı Hizmet Enstitüsü (FSI= The Foreign Service Institute) tarafından 1960'lı yıllarda hazırlanan Türkçe öğretimi setidir. Bu set, özellikle diplomatik ilişkileri yürütecek olan personele yönelik hazırlanmasından dolayı diğerlerinden ayrılmaktadır. Belirli bir hedef kitlesine göre hazırlanan bu set üç ayrı kitaptan oluşmaktadır. Anadolu coğrafyası, İslam dini, Türk tarihi, eğitim sistemi, sosyal ve siyasi konular bu sette sıkça işlenmiştir. Türklerin hayatı ve kültürel unsurları en ince ayrıntısına kadar ele alınmıştır. Netice itibarıyla, Türk kültürünü öğretmek amacıyla ciddi bir söz varlığının kullanıldığından söz edebiliriz. Yabancılar Türkçe öğretimi setleri üzerine yapılmış olan kültür aktarımı ile ilgili çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda bu setin daha çok siyasi amaçla hazırlanması onu diğerlerinden ayırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yabancı Hizmet Enstitüsü, Yabancılar Türkçe öğretimi, söz varlığı, kültür, coğrafya

On Turkish Teaching Set and cultural vocabulary prepared by the American Foreign Service Institute

Abstract

Language is an important element of culture. Vocabulary in a language contains the cultural characteristics of that society. Therefore, learning a language can partially mean learning its culture. In order to establish both social and political relations between societies, many studies have been made and are being carried out on language teaching. It is seen that some studies are prepared in line with the needs of the language learners, that is, for special purposes. In particular, words and texts

¹ Bu makale, 23-25 Mart 2018 tarihinde düzenlenen Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresi (UBEK)'nde sunulmuş bildirinin genişletilmiş ve gözden geçirilmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü (Afyonkarahisar, Türkiye), nazmi_alan@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7314-9269 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 13.01.2022-kabul tarihi: 20.02.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1073896]

³ Arş. Gör., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü (Afyonkarahisar, Türkiye), kisaoguz64@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9238-0116

are selected according to the needs of the target audience. One of these studies is the Turkish teaching set prepared by the Foreign Service Institute (FSI = The Foreign Service Institute) in the USA in the 1960s. This set differs from the others in that it is prepared especially for the personnel who will carry out diplomatic relations. This set, prepared according to a specific target audience, consists of three separate books. Anatolian geography, Islamic religion, Turkish history, education system, social and political issues are frequently covered in this set. The life and cultural elements of the Turks are discussed in the smallest detail. As a result, we can mention that a serious vocabulary is used to teach Turkish culture. Considering the studies on cultural transfer on Turkish teaching sets to foreigners, the fact that this set was prepared for more political purposes distinguishes it from others.

Keywords: Foreign Service Institute, Teaching Turkish to foreigners, vocabulary, culture, geography

Giriş

Farklı coğrafyalarda yaşayan insanların birbirlerinin dillerini öğrenme isteği, farklı alanlardan birçok kimseye iş veya araştırma sahası oluşturmuştur. Bu durum yabancı dil öğretimine ilginin de artmasını sağlamıştır. Hatta yabancı dil öğretiminin, ülkelerin siyasi ya da sosyal amaçlarla eğitim politikasına dönüştüğü görülmüştür. Bu amaç doğrultusunda ortaya konulan çalışmalardan birisi de Amerika'da Yabancı Hizmet Enstitüsü (FSI) tarafından hazırlanan yabancılara Türkçe öğretimi setidir. Bu set, özellikle Türkiye'de çalışan ya da çalışacak olan personel için hazırlanmıştır. Türkiye'de görev yapacak personelin zorluk çekmemesi adına Türk kültürünün izlerine bolca rastlamak mümkündür.

Günümüz dil öğretimi çalışmalarında kültür aktarımının önemi sık sık dile getirilmektedir (Kurt, 2010; Kutlu, 2015; Demir, 2014; vd.). Dil öğretimi, bir dilin sadece dilbilgisinin ve söz varlığının değil ayrıca kültürünün de öğretimi olarak görülmelidir.

Toplum, dil ve kültür birbirinden ayrı düşünilemeyen aksine birbirlerini tamamlayan iç içe geçmiş kavramlardır. Kültür, toplumların kimliğidir, toplumun soyut ve somut değerlerinin bütünüdür. Toplumların ve bireylerin, iletişim kurabilmelerinin yollarından biri de dildir. İletişimin temelinde dil, dilin temelinde ise kültür vardır. Kısacası toplumların birlikteliği kültürel iletişimle gerçekleşir diyebiliriz.

Dil, kültür ve toplum ekseninde ele aldığımız bu çalışmanın esasını, Yabancı Hizmet Enstitüsü (FSI) tarafından hazırlanan yabancılara Türkçe öğretim seti oluşturmaktadır. Çalışmada, öncelikle bu setin içeriği kısaca tanıtılacaktır. Devamında ise, çalışmanın temelini oluşturan Türk kültürü ve Türkiye coğrafyasına ait söz varlığı taranarak elde edilen veriler değerlendirilecektir.

1. Yabancı Hizmet Enstitüsü (The Foreign Service Institute 'FSI') Dil Öğretim Faaliyetleri

Yabancı Hizmet Enstitüsü (FSI), Amerika'da yaklaşık 70 yıldır faaliyet gösteren bir eğitim merkezidir. Bu enstitü, diplomasıyla ilgili eğitimlerin yanında, yabancı dil öğretiminden kültürlerarası iletişime kadar birçok alanda faaliyet göstermekte ve uluslararası sahada çalışacak olan diplomatlar yetiştirmektedir. Enstitü, toplamda dört okul ve bir merkezden oluşmaktadır. Bu okullardan bir tanesi 'Dil Çalışmaları Okulu (The School of Language Studies 'SLS')'dur.

Dil çalışmaları okulunda yetmişin üzerinde dilin öğretimi yapılmaktadır. SLS personeli, ABD hükümetinin dil öğretmenleri ve test uzmanları topluluğu içinde yer almaktadır. Dil öğretimi konusunda

dış ilişkiler ile ilgili kurumlarla birlikte çalışmaktadırlar. Özellikle belirtmek gerekir ki, bu okulda sadece ABD diplomatlarının ihtiyacı olan dil ve kültür eğitimi verilmektedir⁴.

Dil çalışmaları okulunda dil öğretimi süreci temel düzeyden ileri düzeye kadar bir dizi dil yeterliliklerini barındırmaktadır. FSI'nın, ABD'deki yabancı dil öğretimindeki başarısının sebebi akademik dünyada yer etmiş, kendileri için ürettikleri ve halen kullanılmakta olan pek çok eğitim malzemesinden kaynaklanmaktadır. Bu kurumun en önemli başarılarından biri de dil yeterliliğini ölçme alanındaki meşhur FSI testidir. Bu test konuşma, dinleme, anlama ve okuma becerilerini ölçmek için hazırlanmış, prensipte her zaman ve şartta uygulanabilir standart bir ölçü ortaya koymuştur (McCARUS, 2002: 83). Bu test, sadece işle ilgili değil sosyal hayatta dil kullanımını ölçen dil yeterlilik testi olarak da bilinmektedir⁵.

1.1. FSI Türkçe Öğretim Seti

FSI tarafından hazırlanan Türkçe öğretim seti üç kitap ve 56 adet ses kaydından oluşmaktadır⁶. Bu kitaplar, "Turkish Basic Course (1-30)", "Turkish Basic Course (31-50)" ve "Turkish Basic Course (Graded Reader)" dir.

1.2.1. Turkish Basic Course (TBC-I)

Seti oluşturan ilk kitap "Turkish Basic Course (1-30)" 1966 yılında Lloyd B. Swift ve Selman Ağralı tarafından hazırlanmış, Lloyd B. Swift editörlüğünde yayınlanmıştır. Bu kitap, 30 ünite ve 385 sayfadan oluşmaktadır. Kitabın içeriğinde konuşma diyalogları, dilbilgisi konuları (hal ekleri, şimdiki zaman, geçmiş zaman, gelecek zaman, yapım ekleri vd.) ve alıştırmalar yer almaktadır. Kitabın sonunda ayrıca kullanım sıklığı yüksek olan 475 sözcüğün yer aldığı bir sözlükçe (glossary) bulunmaktadır.

1.2.2. Turkish Basic Course (TBC-II)

Seti oluşturan ikinci kitap, "Turkish Basic Course (31-50)" adıyla 1968 yılında Augustus A. Koski editörlüğünde ve Seman Ağralı yönetiminde hazırlanmıştır.

Birinci kitabın devamı niteliğinde olan bu kitap 31. ve 50. üniteler arası kapsamakta ve 360 sayfadan oluşmaktadır. İçerik olarak bakıldığında, işlenen konular serinin ilk kitabına nispeten daha yoğun, metinler daha uzundur. Bu seride, sıklıkla diyaloglara yer verilmiştir. Dilbilgisi konuları (edatlar, bağlaçlar, belirteçler, zarf-fiiller vd.) anlatılmaya devam edilmiştir. Birinci kitabın sonunda olduğu gibi burada da yaklaşık 2000 sözcüğün yer aldığı bir sözlükçe (glossary) bulunmaktadır.

1.2.3. Turkish Basic Course (Graded Reader) - (TBC-GR)

Serinin üçüncü ve son kitabı "Turkish Basic Course (Graded Reader)" okuma kitabı, 1970 yılında Selman Ağralı, Leman Yolaç Fotos, Suat Selim Demiray ve Lloyd B. Swift tarafından derlenmiştir. 312 sayfadan oluşan kitabın son bölümünde 28 sayfalık bir sözlükçe (glossary) bulunmaktadır. İlk iki kitap öğrenci ders kitabı şeklindeyken üçüncü kitap okuma kitabı olarak hazırlanmıştır. Toplam 72 okuma metninden

⁴ FSI ile ilgili daha fazla bilgiye <https://www.state.gov/m/fsi/c74465.htm> linkinden ulaşabilirsiniz. (11.02.2018)

⁵ FSI testi ile ilgili daha fazla bilgiye <https://www.state.gov/m/fsi/sls/testingfaqs/index.htm> linkinden ulaşabilirsiniz. (11.02.2018)

⁶ Bu setle <http://www.fsi-language-courses.net/fsi-turkish-basic-course/> linkinden ulaşabilirsiniz. (11.02.2018)

oluşmaktadır⁷. Bu kitapta yer verilen okuma parçalarının neredeyse tamamı Türk kültürünü her yönüyle ele alması bakımından dikkat çekicidir. Her konu başlığı sonunda ilgili yere veya şahsa ait fotoğraflarla metinler görselleştirilmiştir.⁸ Bu konulardan bazılarının başlıkları ve beraberinde verilen fotoğraflar şöyledir: *İstiklal Marşı (Anıtkabir)*, *Anadolu'nun Türkleşmesi*, *Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu (Konya İnce Minare Camii)*, *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*, *Kurtuluş Savaşı (Osmanlı Devleti'nin Çöküşü, Mondros Mütarekesi, Ankara'nın Başkent Oluşu, Cumhuriyetin İlanı, İlk Cumhurbaşkanı Seçimi, Sevr Antlaşması Haritası, İnönü Savaşı Haritası)*, *Din ve İslam'ın Temelleri (Sultanahmet Camii, Bursa Ulu Camii, Edirne Sultan Selim Camii, Topkapı Sarayı)*, *Memleket İsterim, Nasreddin Hoca Fıkraları, Sinekli Bakkal Sokağı, Konçinalar, Gramer Dersi, İlk Türk Dilecisi Kaşgarlı Mahmut Çağı ve Eseri (İstanbul Üniversitesi Giriş Kapısı)*, *Türkiye'de Öğretim ve Gençlik Sorunu, Koçaklama (Halk Oyunu Gösterisi)*, *Osman Paşa, Yeni Demokrasi, Möntrö ve Amerika (Sideden bir fotoğraf)*, *Askeri Darbelere Dair, Ortak Pazar İlişkileri Müzakere Edilirken (Hitit Kabartması) vb.*

2. Kavramsal çerçeve

2.1. Dil - kültür ilişkisi ve kültürel söz varlığı

Kültür terimi için nadiren de olsa “hars” ve “ekin” sözcüklerinin kullanıldığını görmekteyiz⁹. Meriç (1986), batı kökenli olan kültür sözcüğünün mukabilinin ‘irfan’ olduğunu belirtir¹⁰. Güncel Türkçe Sözlük'te, “1. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin.”¹¹ şeklinde tanımlanmaktadır. Eagleton (2005), kültürün İngilizcedeki en karmaşık kelimelerden biri olduğunu dile getirir. Ayrıca kültür teriminin ortaya çıkışını ve daha sonrasında kazandığı anlamları kapsamlı bir şekilde ele alarak açıklar.

Kültür, en genel tanımıyla maddi ve manevi değerler bütünüdür. Maddi yönü, somut kültürel değerleri, manevi yönü ise soyut kültürel değerleri kapsamaktadır. Bu değerlerin en önemlilerinden birisi de dildir. Kültürün en önemli parçalarından birini oluşturan dil, kültürün de taşıyıcısı görevini üstlenmektedir. Toplumların yaşamında yer alan bütün değerler dille söze dönüşür. Bir toplumun inancı, tarihi, coğrafyası, sanatı, edebiyatı vb. gibi bütün değerler kültürün söz varlığını oluşturur.

Söz varlığı terimini Türkçeye kazandıran Aksan'a göre, “Söz varlığı, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar ya da -dilbilimdeki terimiyle göstergeler- olarak değil, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmektedir” (2004: 7).

Maddi manevi kültürün yansıtıcısı olan ve söz varlığını oluşturan sözcükler, yabancı dil öğretiminde önemli bir yer teşkil etmektedir. Setlerde bu sözcüklere yeterince yer verilmesi dil öğretimi açısından önemlidir.

⁷ İlk metnin “İstiklal Marşı” olması ve Anıtkabir fotoğrafıyla birlikte verilmesi manidardır. Ancak şiirin yazarı Mehmet Akif Ersoy'un belirtilmemesi ise bir o kadar eksikliklerdir.

⁸ Parantez içerisindeki diğerler, ilgili konuya ait fotoğraflardır.

⁹ Gökalp (1968) “hars”, Köksal (1980) “ekin” terimini kullanır.

¹⁰ Meriç (1986), Süleyman Nazif ve Faik Ali'nin de böyle düşündüğünü söyler.

¹¹ Güncel Türkçe Sözlük

(http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5bod3a8ob4a958.53026382)
(11.02.2018)

2.2. Yabancı dil öğretiminde kültürün yeri

Dil öğretimi beraberinde kültürün de öğretimi demektir. Bu iki kavramı birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Aksan, “*Bir ulus hakkında hiçbir bilgi sahibi olmasanız bile bir dilin söz varlığından hareketle bazı ipuçlarına ulaşılabileceğini*”, belirtir (1995: 65).

Kültürel ipuçlarına sahip olan, bir toplumda olup diğer toplumda olmayan sözcüklerin öğretilmesi de beraberinde birtakım zorlukları doğurmaktadır. Kurt, “*Dil öğretiminin kültür aktarımını da doğal olarak içerdiği düşünülürse Türkçe öğretiminde edebi metinler ile Türk kültürünü temsil kabiliyeti olan metinlerin kullanılması da hayati önem taşıdığı*”, belirtir (2010: 122). Ancak dil öğretim setleriyle kültürün tamamının öğretilmesi de pek mümkün değildir. Bu zorluğu en aza indirebilmek için bazen görsellerden faydalanılmaktadır. Ancak her zaman her kültürel öğeyi görsellerle desteklemek de mümkün olmamaktadır. Bu çalışmada ele aldığımız yabancı dil öğretim setinde özellikle yemek adları tanımlanırken içerisindeki malzemesinden, tadından ve görüntüsünden hareket edilmiştir: “*simit*” (*pretzel-like roll with sesame seeds pretzel like roll*), “*cacık*” (*cacık is made of yogurt, diced cucumbers, water and garlic*), “*kaymaklı ekmek kadayıfı*” (*ekmek kadayıfı with cream*), “*güllaç*” (*sweet made with starch wafers, filled with cream and flavoured with rose-water*) vb. gibi sözcüklerin tanımlanmasında yaşanan zorluklar örnek olarak gösterilebilir.

Kültürel öğelerin ne olduğu ve nasıl tasnif edileceği konusunda başta Byram (1994) ve Moran (2001) olmak üzere birçok araştırmacı tarafından yeni bakış açıları ortaya atılmıştır. Yabancılar Türkçe öğretim setlerinden hareketle Ülker (2008), Şimşek (2018), Gürsoy ve Güleç (2015), Köşker (2015), Okur ve Keskin (2013), Kutlu (2014), İşcan ve Yassıtaş (2018), Demir (2014), Ökten ve Kavanoz (2014), Tüm ve Sarkmaz (2012) vd. araştırmacılar tarafından kültürel öğeler ele alınarak, bu öğelerin yeterlilikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Uyar (2007), Demir (2010), Demir ve Açık (2011) ise dil öğretim setlerinde yer alması gereken kültürel unsurlar üzerine değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

Ayrıca Avrupa Konseyi (Council of Europe) tarafından hazırlanan, yabancı dil öğretiminde verilmesi gereken kültürel bilgiler, maddeler halinde şöyle sıralanmıştır: “1. *Günlük yaşam* (ör. yiyecek, içecek, resmi tatiller...), 2. *Yaşam koşulları* (ör. yaşam standartları; ev şartları...), 3. *Kişilerarası ilişkiler* (ör. cinsiyetler arasındaki ilişkiler (cinsiyet, samimiyet); aile yapıları ve ilişkileri; ...), 4. *Değerler, inançlar ve tutumlar* (ör. tarih; sanat; din...), 5. *Beden dili*, 6. *Toplumsal adetler* (ör. hediyeler; elbiseler...) 7. *Ritüel davranışlar*: (ör. evlilik, ölüm... vb.)¹².

2.3. Yabancı dil öğretiminde ülkedilbilim/ülkebilgisi yaklaşımı

Yabancılar dil öğretimine olan ilginin artmasıyla araştırmacılar teorikte ve pratikte farklı bakış açılarından hareketle çalışmalar yapmaktadırlar. Bunlardan birisi de dil öğretiminde kültür aktarımıyla ilgili olan *ülkedilbilim/ülkebilgisi* yaklaşımıdır¹³.

Alimjanova (2016: 39) “*ülkedilbilim terimi, yabancı dil öğretimini kapsayan ve öğretilen dilin ülkesi hakkında bilgi veren bir alandır.*” diye belirtir. Ülkedilbilim, “*dil eğitiminde milli kültüre yönelik bilgilerin tanıtılması, pekiştirilmesi ve kullanılması*” olarak tanımlanmıştır (Vereşçagin, 1980;

¹² https://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf (21.02.2018)

¹³ Ülkedilbilim terimi, Rusçadaki “lingvostranovediye” terimine karşılık tercih edilmiştir (Kozan, 2014, vd.). Ülkebilgisi terimi, Almandaki “landeskunde” terimine karşılık tercih edilmiştir (Tapan, 1990, vd.). Özellikle ülkemizde Rus dili üzerine çalışan dilbilimciler ülkedilbilimi, Alman dili üzerine çalışan dilbilimciler ise ülkebilgisi terimini kullanmaktadırlar.

aktaran Kozan, 2014: 3). “Ülkedilbilim, dilsel birimlerden yola çıkar, dil öğretimi çerçevesinde, deyimlerde ve sözcüksel birimlerde kültürel bilgilerin tespit edilmesi üzerinde yoğunlaşır” (Zinovyeva, 2014: 57). Ülkedilbilim, iletişime ve konuşma eylemine dayalı bir yaklaşım, yöntemlerin geliştirilmesine yönelik bir disiplindir (Zinovyeva, 2014: 57-58).

Ülkemizde bu yaklaşımla alakalı çok az sayıda çalışma vardır. Bunların da çoğu Alman dili öğretimi üzerine hazırlanmış olan lisansüstü tezlerdir. Ayrıca, Kozan (2014) editörlüğünde çıkan “Kültürdilbilimi (Temel Kavramlar ve Sorunlar)”, Alimjanova’nın (2016) “Karşılaştırmalı Kültürdilbilimi (Dil-Kültür-İnsan)” adlı Rus dilinden yapılan çevirilerdir.

3. Yöntem

Araştırma yöntemi nitel araştırma yöntemi olan doküman analizi (tarama modeli) ile belirlenmiştir. Bu çalışma, Yabancı Hizmet Enstitüsü (FSI) tarafından hazırlanan Türkçe öğretim setini oluşturan “Turkish Basic Course (1-30)”, “Turkish Basic Course (31-50)” ve “Turkish Basic Course (Graded Reader)” adlı kitaplar ile sınırlandırılmıştır.

Bu setteki kültürel söz varlığının tespiti ve sınıflandırılmasında Avrupa Konseyi (Council of Europe) tarafından hazırlanan, yabancı dil öğretiminde verilmesi gereken kültürel bilgileri içeren maddeler göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca Ülker (2008), Şimşek (2018), Gürsoy ve Güleç (2015), Köşker (2015), Okur ve Keskin (2013), Kutlu (2014), İşcan ve Yassıtaş (2018), Demir (2014), Ökten ve Kavanoz (2014), Tüm ve Sarkmaz (2012) vd. araştırmacıların yapmış oldukları tasniflerden de faydalanarak tespit edilen verilerden hareketle yeni bir sınıflandırma yapılmıştır. Bu sınıflandırma yapılırken Türk kültürüne ait söz varlığının yanında, Türk kültürü dışında kalan ancak Türkiye coğrafyasına ait kültürel söz varlığına da yer verilmiştir.

4. Bulgular

Kültür aktarımını sağlayan söz varlığını belli başlıklar altında ele almak mümkündür. İncelemiş olduğumuz Türkçe öğretimi setinden hareketle tespit ettiğimiz kültürel unsurlara ait bulgular şu başlıklar altında verilmiştir:

4.1. Coğrafya ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, ülkemizde yer alan il, ilçe, meydan, antik kent, deniz ve akarsu gibi coğrafi adlara yer verilmiştir: Ankara (TBC-I/368), İstanbul (TBC-I/375), İzmir (TBC-I/375), Kadıköy (TBC-I/375), Sivas (TBC-I/381), Sirkeci (TBC-II/439), Florya (TBC-II/439), Taksim Meydanı (TBC-II/439), Anadolu (TBC-II), Akdeniz (TBC-II), Akçakoca (TBC-II), Antalya (TBC-II), Ayasofya (TBC-II), Ayvalık (TBC-II), Batman (TBC-II/677), Raman (TBC-II/677), Garzan (TBC-II/677), Beyoğlu (TBC-II), Bergama (TBC-II), Boğazköy (TBC-II), Büyük Menderes (TBC-II), Çanakkale (TBC-II), Çukurova (TBC-II), Edremit (TBC-II), Efes (TBC-II), Ege Denizi (TBC-II), Ereğli (TBC-II), ETİ (Hitit) (TBC-II), Gazi Terbiye (TBC-II), Göreme (TBC-II), İstanbul Boğazı (TBC-II), Kadıköy (TBC-II), Karadeniz (TBC-II), Konya (TBC-II/669), Side (TBC-GR/244), Rize (TBC-II/665), Niğde, Kayseri (TBC-GR/75), Mucur (TBC-GR/134), Küçük Menderes (TBC-II), Laleli (TBC-II), Marmara Denizi (TBC-II), Manisa (TBC-II), Mersin (TBC-II), Trakya (TBC-II), Yeşilköy (TBC-II), Diyar-ı Küfr (TBC-GR/208).

4.2. Tarih ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, tarihimizde önemli yere sahip şahsiyetlere (peygamberimiz, devlet adamlarımız, edebiyatçılarımız vd.), tarihimizle ilişkili olaylara (antlaşmalar, savaşlar, kongreler vd.) ve tarihî yerlere (kaleler, türbeler, tiyatrolar vd.) ait adlara yer verilmiştir: **1. Tarihî şahsiyetler:** Hz. Muhammed (TBC-GR/81), Timurlenk (TBC-II/497), İnönü (TBC-II), Menderes (TBC-II), Namık Kemal (TBC-GR/281), Atatürk (TBC-I/278), Cemaleddini Aksarayı (TBC-GR/174), İbni Kemal (TBC-GR/198), Nasreddin Hoca (TBC-GR/202), Yunus Emre (TBC-GR/215), Köroğlu (TBC-GR/217), Sultan III. Selim (TBC-GR/246), Kanuni Sultan Süleyman (TBC-GR/250) **2. Tarihî olaylar:** Erzurum Kongresi (TBC-GR/25), Sivas Kongresi (TBC-GR/27), Sevr Antlaşması (TBC-GR/33), İnönü Muharebesi (TBC-GR/33), Sakarya Muharebesi (TBC-GR/35), Ankara Antlaşması (TBC-GR/37), Padişahlığın Kaldırılması (TBC-GR/43), Cumhuriyetin İlanı (TBC-GR/45), Lozan Antlaşması (TBC-GR/45), Ankara'nın Başkent Oluşu (TBC-GR/45), İlk Cumhurbaşkanlığı Seçimi (TBC-GR/47), Montrö Antlaşması (TBC-GR/271) **3. Tarihî yerler:** Anıtkabir (TBC-GR/1), Yılanlı Kale (TBC-GR/65), Şehzade Mehmet Türbesi (TBC-GR/68), Hürrem Sultan Türbesi (TBC-GR/76), Boğazköy Yazılıkaya (TBC-GR/95), Ürgüp (TBC-GR/126), Muradiye Türbesi (TBC-GR/140), At Meydanı (TBC-GR/194), İstanbul Üniversitesi, (TBC-GR/200), Rumeli Hisarı (TBC-GR/221), Piriye Tiyatrosu (TBC-GR/258).

4.3. Mimari ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, ülkemizdeki mimari yapılara (camiiler, tapınaklar, türbeler, saraylar, heykeller, kabartmalar vd.) ait adlara yer verilmiştir: Didim Apollon Tapınağı (TBC-GR/8), Konya İnce Minare Camii (TBC-GR/12), İstanbul Kariye Camii (TBC-GR/14), Hadrian Tapınağı (TBC-GR/18), Şehzade Camii (TBC-GR/20), Selçuklu Çinisi (TBC-GR/24), Sultan Ahmet Camii (TBC-GR/28), İstanbul Rüstem Paşa Camii (TBC-GR/30), Konya Karatay Medresesi (TBC-GR/47), Yerebatan Sarayı (TBC-II/Glossary), Bursa Ulu Camii (TBC-GR/82), Edirne Sultan Selim Camii (TBC-GR/83), Topkapı Sarayı (TBC-GR/84), İznik Yeşil Camii (TBC-GR/93), İstanbul Mihrim Sultan Camii (TBC-GR/105), Bursa Yeşil Türbe (TBC-GR/112), İstanbul Fatih Camii (TBC-GR/120), Alaaddin Keykubat Camii (TBC-GR/131), Takkeci İbrahim Ağa Camii (TBC-GR/160), Ayasofya Müzesi (TBC-GR/162), Ramazan Efendi Camii (TBC-GR/166), Göreme Vadisi Freskoları (TBC-GR/220), Yeni Camii Çinileri (TBC-GR/228), Bedri Rahmi Eyüboğlu Çınaraltı Tablosu (TBC-GR/234), Hulusi Mercan Okuyan Kız Tablosu (TBC-GR/236), Sabri Berkel Sinan'ın Portesi (TBC-GR/238), Turgut Saim Köylü Kadınlar Tablosu (TBC-GR/240), Abidin Dino Portresi (TBC-GR/241), Eti Aslamı (TBC-GR/260), Eti Kabartması (TBC-GR/264), Ahtamar Kilisesi Kabartmaları (TBC-GR/268), Ortaköy Camii (TBC-GR/280).

4.4. İnanç ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, İslamiyet'e ait dinî kavramlara yer verilmiştir: Müslüman (TBC-GR/81), İslam (TBC-GR/81), Namaz kılmak (TBC-GR/81), Oruç tutmak (TBC-GR/81), Zekât vermek (TBC-GR/81), Hacca gitmek (TBC-GR/81), Allah (TBC-GR/83), Resulullah (TBC-GR/83), Peygamber (TBC-GR/83), Allah'a inanmak (TBC-GR/83), Meleklerle inanmak (TBC-GR/83), Kutsal kitaplara inanmak (TBC-GR/83), Ahiret gününe inanmak (TBC-GR/83), Kadere inanmak (TBC-GR/83).

4.5. Cinsiyet ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, kadın ve erkeklerin meslek, mizaç ve görüntülerine yönelik adlara yer verilmiştir: Huysuz (TBC-GR/166-erkek), delişmen (TBC-GR/172-erkek), uçarı (TBC-GR/172-erkek), cambaz (TBC-

GR/172-erkek), sihirbaz (TBC-GR/172-erkek), düzenbaz (TBC-GR/172-erkek), delikanlı (TBC-GR/172-erkek), şaklaban (TBC-GR/172-erkek), çelebi (TBC-GR/172-erkek), zarif (TBC-GR/172-erkek), nazik (TBC-GR/172-erkek), etine dolgun (TBC-GR/172-kadın), duru-beyaz (TBC-GR/172-kadın), hanım hanımcık (TBC-GR/172-kadın), babacan (TBC-GR/174-erkek), cana yakın (TBC-GR/174-erkek), aşifte (TBC-GR/174-kadın), bakire (TBC-GR/174-kadın), sinsin (TBC-GR/174-kadın), sefiş (TBC-GR/174-erkek).

4.6. Yeme-içme ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, sofraya kültürümüze ait yemekler, tatlılar vd. adlara yer verilmiştir: Börek (TBC-I/12, TBC-II/501), pilav (TBC-I/14, TBC-II/541), simit (TBC-I/164-368), reçel (TBC-II/423), rafadan (TBC-II/423), imambayıldı (TBC-II/501), cacık (TBC-II/511), piyaz (TBC-II/511), kebab (TBC-II/540), döner kebab (TBC-II/540), talaş kebabı (TBC-II/542), pide (TBC-II/542), baklava (TBC-II/543), revani (TBC-II/543), peynir tatlısı (TBC-II/544), kaymaklı ekmek kadayıfı (TBC-II), sütlaç (TBC-II/546), tavukgöğsü (TBC-II/546), güllaç (TBC-II/546).

4.7. Edebiyat ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, çağdaş edebiyatımızda yer alan yazarlara ve eserlerine ait adlara yer verilmiştir: “İstiklal Marşı” Mehmet Akif Ersoy (TBC-GR/1), “Anadolu Notları” Reşat Nuri Güntekin (TBC-GR/49), “Hüküm Gecesi” Yakup Kadri Karaosmanoğlu (TBC-GR/51), “İnce Memet” Yaşar Kemal (TBC-GR/53), “Günlerin Getirdiği” Nurullah Ataç (TBC-GR/55), “Beyaz Yollar Mavi Deniz” Fikret Adil (TBC-GR/57), “Otlakçı” Memduh Şevket Esendal (TBC-GR/59), “Hakkari Dedikleri” Selahattin Şimşek (TBC-GR/61), “Anadolu Kaleleri” Nazmi Sevge (TBC-GR/65), “Bizim Anadolu” Sabahattin Eyüboğlu (TBC-GR/67), “Memleket İsterim” Cahit Sıtkı Tarancı (TBC-GR/85), “Nasrettin Hoca Hikayeleri” Orhan Veli Kanık (TBC-GR/87), “Köşebaşı” Ahmet Kutsi Tecer (TBC-GR/107), “Sinekli Bakkal” Halide Edip Adivar (TBC-GR/109), “Makedonya” Falih Rıfki Atay (TBC-GR/113), “Leylek” Ahmet Haşim (TBC-GR/115), “Bir Koşu Şampiyonası” Mahmut Yesari (TBC-GR/117), “Kayıp Cüzdan” Ahmet Rasim (TBC-GR/123), “Yadelden Sılaya Giderken” Ömer Bedrettin Uşaklı (TBC-GR/127), “Ant” Ömer Seyfettin (TBC-GR/129), “Yaptığımı Küçük Gören Adam” Sadri Ertem (TBC-GR/133), “Dönüş” Adnan Ardağı (TBC-GR/139), “İki Bebek Geldi” Nahit Erüz (TBC-GR/145), “Bono” Orhan Kemal (TBC-GR/153), “Denizin Ortasından” Burhan Esen (TBC-GR/165), “Koçınalar” Haldun Taner (TBC-GR/171), “Tren Sesi” Orhan Veli Kanık (TBC-GR/177), “İstasyon” Necip Fazıl Kısakürek (TBC-GR/177), “Dilek” Cevdet Kudret Solok (TBC-GR/179), “Okur Değil Bakar” Oktay Akbal (TBC-GR/187), “Gramer Dersi” Muzaffer Tayyip Uslu (TBC-GR/197), “İlk Türk Dileci Kaşgarlı Mahmut”, “Çağı ve Eserleri” Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu (TBC-GR/199), “Bir Roman Kahramanı” Orhan Veli Kanık (TBC-GR/205), “Bizim Köyün Düşündürdükleri” Vedat Günyol (TBC-GR/207), “Ayrılık Vakti” Necip Fazıl Kısakürek (TBC-GR/223), “Sessiz Gemi” Yahya Kemal Beyatlı (TBC-GR/225), “Salkım Söğüt” Nazım Hikmet Ran (TBC-GR/227), “Uyumak” Bedri Rahmi Eyüboğlu (TBC-GR/231).

4.8. Yaşam ile ilgili diğer kültürel unsurlar

Bu sette, yaşama dair mesleklere, şahıslara, unvanlara, zamanlara, kurumlara, hayvanlara ve bitkilere ait adlara yer verilmiştir: **1. Şahıs adları:** Adnan (TBC-I/367), Ahmet (TBC-I/367), Ali (TBC-I/367), Bülent (TBC-I/370), Hasan (TBC-I/374), Mete (TBC-I/378), Nejat (TBC-I/378), Orhan (TBC-I/379), Zeynep (TBC-I/385), Ayda (TBC-II), Beyazıt (TBC-II), Cemal (TBC-II/Glossary), Cevat (TBC-II/367), Çetin (TBC-II/367), Fatma (TBC-II/367), Gürsel (TBC-II/367), İhsan (TBC-II/367), İlhami

(TBC-II/367), Leman (TBC-II/367), Mehmet (TBC-II/367), Nihat (TBC-II/367), Oktay (TBC-II/367), Suat (TBC-II/367), Sunay (TBC-II/367), Süleyman (TBC-II/367), Tuncay (TBC-II/367), Zeynep (TBC-II/367). **2. Meslek adları:** tellal (TBC-I/15), hariciyeci (TBC-I/128), kapıcı (TBC-I/264), kahveci (TBC-I/264), bekçi (TBC-I/369), odacı (TBC-I/378). **3. Unvan adları:** hünkar (TBC-I/29), ağa (TBC-I/295), cumhurbaşkanı (TBC-II/599), başbakan/başvekil (TBC-II/599), gazi (TBC-II/620), Genelkurmay Başkanı (TBC-II/636), Devlet Bakanı (TBC-II/640), Adalet Bakanı (TBC-II/640), Milli Savunma Bakanı/Milli Müdafaa Vekili (TBC-II/640), İçişleri Bakanı/Dahiliye Vekili (TBC-II/640), Dışişleri Bakanı/Hariciye Vekili (TBC-II/640), Maliye Bakanı/ Maliye Vekili (TBC-II/640), Milli Eğitim Bakanı/Maarif Vekili (TBC-II/640), Bayındırlık Bakanı/Nafia Vekili (TBC-II/640), Ticaret Bakanı (TBC-II/640), Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı/Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili (TBC-II/640), Gümrük ve İnhisarlar Bakanı (TBC-II/640), Tarım Bakanı/Ziraat Vekili (TBC-II/640), Ulaştırma Bakanı/Münakalat Vekili (TBC-II/640), Çalışma Bakanı (TBC-II/640), Sanayi Bakanı (TBC-II/640), Tabii Kaynaklar ve Enerji Bakanı(TBC-II/640), Turizm ve Tanıtım Bakanı (TBC-II/640), İmar ve İskan Bakanı (TBC-II/640), Köy İşleri Bakanı (TBC-II/640), Vali (TBC-II/641), Kaymakam (TBC-II/641), Belediye Başkan (TBC-II/641), Muhtar (TBC-II/641), İhtiyar Heyeti (TBC-II/641). **4. Zaman adları:** Kânunisanî-İkinci Kânun / Sonkânun (TBC-II/403), Teşrinievvel-Birinci Teşrin / İlkteşrin (TBC-II/403), Teşrinisanî-İkinci Teşrin / Sontişrin (TBC-II/403), Kânunievvel-Birinci Kânun / İlkânun (TBC-II/403), kuşluk vakti (TBC-GR/66). **5. Kurum/Kuruluş adları:** Konsoloshane (TBC-I/77), Postahane (TBC-I/379), Yazıhane (TBC-I/384, TBC-II), Milli Eğitim Bakanlığı (TBC-II/586), Büyük Millet Meclisi (TBC-II/599), Cumhuriyet Halk Partisi (TBC-II/635), Adalet Partisi (TBC-II/635), Yeni Türkiye Partisi (TBC-II/635), Millet Partisi (TBC-II/635), Türkiye İşçi Partisi (TBC-II/635), Cumhuriyet Köylü Partisi (TBC-II/635), Güven Partisi (TBC-II/635), Demokrat Parti (TBC-II/635), Milli Birlik Komitesi (TBC-II/638), Devlet Su İşleri (TBC-II/656), Abdesthane (TBC-II). **6. Hayvan ve Bitki adları:** merkep (eşek) (TBC-GR/58), atlıkarınca (TBC-GR/78), tavşan (TBC-GR/88), küpe çiçeği (TBC-GR/110), karanfil (TBC-GR/110), fesleğen (TBC-GR/110).

4.9. Kalıplaşmış ifadeler ile ilgili kültürel unsurlar

Bu sette, kalıplaşmış ifadelerden deyimler, atasözleri, ilişki sözleri ve ikilemelere yer verilmiştir: **1. Deyimler:** Senli benli olmak (TBC-I/197), iyi gün dostu (TBC-I/340), hatır sormak (TBC-I/255), iğneli söz (TBC-II/407), bir tek atmak (TBC-II/425), karnı zil çalmak (TBC-II), sayıp dökmek (TBC-GR/54), fırsat gözlemek yahut kollamak (TBC-GR/54), yola getirmek (TBC-GR/54), göze almak (TBC-GR/54), alt etmek (TBC-GR/54), başı dara gelmek (TBC-GR/54), çehre çatmak (TBC-GR/2), bozuntuya vermemek (TBC-GR/90), önüne düşmek (TBC-GR/92), yolunu beklemek (TBC-GR/96), etrafını almak (TBC-GR/96), alı al moru mor (TBC-GR/98), düşünüp taşınmak (TBC-GR/98), zihni allak bullak olmak (TBC-GR/98), kapiya (eve) damlamak (TBC-GR/98), eline tutuşturmak (TBC-GR/98), çalakaşık dalmak (TBC-GR/98), tadı tuzu kalmamak (TBC-GR/108), sizlere ömür (TBC-GR/108), içini bayılmak (TBC-GR/116), tersinden kalkmak (TBC-GR/126), kelle götürmek (TBC-GR/126), gözünden yanmak (TBC-GR/128), söylediği çıkmak (TBC-GR/128), gözlerini yere dikmek (TBC-GR/132), göz dikmek (TBC-GR/132), kendini toplamak (TBC-GR/132), dörtlüye koşmak (TBC-GR/132), bir şeyden soğumak (TBC-GR/144), kıyamet kopmak (TBC-GR/170), birkaç tek atmak (TBC-GR/170), kompana çalmak (TBC-GR/178), çimdiği basmak (TBC-GR/164), şekerleme yapmak (TBC-GR/164), bal gibi (TBC-GR/164), hayra yormak (TBC-GR/174), kamy kaynamak (TBC-GR/176), kökünü kazımak (TBC-GR/182), bel bağlamak (TBC-GR/184), kendinden geçmek (TBC-GR/188), ince eleyip sık dokumak (TBC-GR/192), diline dolaşmak (TBC-GR/198), hor görmek (TBC-GR/214), nabza göre şerbet vermek (TBC-

GR/248), fol yok yumurta yok (TBC-GR/254). **2. Atasözleri¹⁴:** Acele işe şeytan karışır (TBC-GR/99), aşığa Bağdat uzak değil (TBC-GR/99), az tamah çok ziyan getirir (TBC-GR/99), bal tutan parmağını yalar (TBC-GR/99), can çıkar huy çıkmaz (TBC-GR/99), damlaya damlaya öl olur (TBC-GR/99), evdeki hesap çarşıya uymaz (TBC-GR/101), it ürür kervan yürür (TBC-GR/101), kendi düşen ağlamaz (TBC-GR/101), lakırdı ile pilav olmaz (TBC-GR/103), ne ekersen onu biçersin (TBC-GR/103), para ile değil sıra ile (TBC-GR/103), son pişmanlık ele geçmez (TBC-GR/103), yavuz hırsız ev sahibini bastırır (TBC-GR/105), üzümü ye bağını sorma (TBC-GR/105). **3. İlişki sözleri (Kalıp sözler):** Allaha ısmarladık (TBC-I/52), iyilik sağlık (TBC-I/189), vallahi (TBC-I/189), ne var ne yok (TBC-I/189), hamdolsun (TBC-I/189), zararı yok (TBC-I/248), efendim (TBC-I/248), ne gezer (TBC-I/373), tevekkeli değil (TBC-I/383), yahu (TBC-II/407), benim diyen insan (TBC-II/514), rahmet dilemek (TBC-GR/6), Allah başışlasın (TBC-GR/152), oldum bittim (TBC-GR/176), sözde (TBC-GR/236), başınız sağ olsun (TBC-GR/3-6), sonsuz saatler dileriz (TBC-GR/3), şükranlarımızı sunarız (TBC-GR/3), Allah rahmet eylesin (TBC-GR/6). **4. İkillemeler:** Tek tük (TBC-II/425), para bul (TBC-GR/180), belli başlı (TBC-GR/200).

Sonuç

Dil, kültürün önemli bir unsurudur. Bir dildeki söz varlığı o toplumun kültürel özelliklerini içinde barındırır. Dolayısıyla bir dilin öğrenilmesi demek kısmen kültürünün de öğrenilmesi anlamına gelmektedir.

Dil öğretiminde, kültürel unsurlar önemli bir yere sahiptir. FSI'nin özel amaçla hazırlanmış olduğu üç ciltlik Türkçe öğretim setinde Türk kültürüne ait çok fazla unsurun olduğu tespit edilmiştir. Bu sette, Türk toplumunun hayatının en ince ayrıntısına kadar ele alındığı görülmektedir. Özellikle Türk tarihi, coğrafyası, eğitimi, inanç mekanizmaları, siyaseti, toplumsal yapısı, edebiyatı, yaşam biçimi vb. gibi kültürel değerler set içerisinde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Netice itibarıyla, Türk kültürünü özel amaçlarla öğretmek için set içerisinde ciddi bir söz varlığının kullanıldığından bahsetmek mümkündür.

Bu sette, Türk kültürünün dışında kalan Türkiye sınırları içerisinde başka kültürler için antik kentlere, kiliselere, tapınaklara, heykellere ve kabartmalara ait adların da yer aldığı görülmektedir. Bu da bize şunu göstermektedir ki bir dili öğretmenin o dili konuşan bireylerin kültürünün öğretilmesinin ötesinde o dilin konuşulduğu coğrafyanın da öğretilmesinin ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimi setleri ile karşılaştırıldığında bu sette, özellikle Türkiye coğrafyasına ait kültürel söz varlığına çok daha fazla yer verilmesi bu setin hazırlanma amacının diğerlerinden farklı olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Ağralı, S. ve Swift, L. B. (1966). *Turkish Basic Course (Units 1-30)*. (ed. L.Loyd B. Swift), Washington: Foreign Servis Institute.
- Ağralı, S. (1968). *Turkish Basic Course (Units 31-50)*. Washington: Foreign Servis Institute.
- Ağralı, S. vd. (1970). *Turkish Basic Course (Graded Reader)*. Washington: Foreign Servis Institute.
- Aksan, D. (1995). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilimi I*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin Sözvarlığı*. (3. baskı). Ankara: Engin Yayınevi.

¹⁴ Setin üçüncü kitabı olan TBC-GR'nin 99. İla 105. sayfaları arasında "Atasözleri" başlığı altında çok fazla atasözlerine yer verilmiştir. Buraya sınırlı sayıda örnek vermeye çalıştık.

- Alimjanova, G. M., (2016). *Karşılaştırmalı Kültürdilbilimi (Dil-Kültür-İnsan)*. (çev. Seyhan Uçar ve Şekip Aktay), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Demir A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi (TÜBAR)*, C.30, s. 51-72.
- Demir, A. (2010). *Yabancılara Türkiye Türkçesi Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşımdan Hareketle Metinlerin İncelenmesinde Dikkat Edilecek Noktalar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, D. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Kitaplarının Kültürel İçeriği. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, S.1, s.53-61.
- Eagleton, T. (2005). *Kültür Yorumları*. (çev. Özge Çelik). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gökalp, Z. (1968). *Türkçülüğün Esasları*. (7. Baskı). İstanbul: Varlık Yayınevi.
- Gürsoy, S. ve Güleç, İ. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti Temel Seviye Örneği. IV. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi, s. 98-119.
- İşcan, A. ve Yassıtaş, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, C.3, S. 1, s. 47-66.
- Kozan, O. (2014). "Kültürdilbilim Nedir?". *Kültürdilbilim (Temel Kavramlar ve Sorunlar)*, Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları, s. 1-9.
- Köksal, A. (1980). *Dil İle Ekin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Köşker, G. (2015). Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı: Fransız Dili Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, C.16, S.2, s.409-421.
- Kurt, M. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretimi. *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, S.3, s.117-124.
- Kutlu, A. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Seviyesi). *K.Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), s. 697-710.
- McCarus E. (2002). Amerika Birleşik Devletleri'nde Arap Dili Araştırmaları Tarihi, (çev. Yılmaz Özdemir), *M.Ü. İlahiyat Dergisi*, S. 22, s.81-93.
- Meriç, C. (1986). *Kültürden İrfana*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Okur, A. ve Keskin, F. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürel Öğelerin Aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *International Journal of Social Science (JASS)*, 6(2), s. 1619-1640.
- Ökten, C. ve Kavanoz S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı. *Turkish Studies*, 9 (3), s. 845-862.
- Şimşek, M.R. (2018). Yabancılar İçin İngilizce ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kültürel İçeriklerin Karşılaştırılması. *Bilişim*, S.84, s. 301-327.
- Tapan, N. (1990). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Kültür Bağlamının Değerlendirilmesi. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S.7, s.55-68.
- Tüm, G. ve Sarkmaz, Ö. (2012) Yabancı Dil Türkçe Ders Kitaplarında Kültürel Öğelerin Yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.43, s.448-459.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Ve Kültürel Kimlik Geliştirme*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ülker, N. (2007). *'Hitit Ders Kitapları' Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Zinovyeva, Y. İ. (2014). “Ülkedilbilim ve Kültürdilbilim Terimleri Üzerine” (Çev. F. Ataklı)
Kültürdilbilim (Temel Kavramlar ve Sorunlar) Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları, s. 57-59.